

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง ข้อยกเว้นที่นายจ้างไม่ต้องจ่ายเงินทดแทนกรณีลูกจ้างเสพของมีนเมา

สำนักงานประกันสังคมได้มีหนังสือ ที่ รง ๐๖๐๗/๑๒๒๙๗ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า

๑. นางสาวพร หานาคี ได้ยื่นขอรับเงินทดแทนกรณีนายเกษม หานาคี ลูกจ้างของบริษัทอยุธยา คัลเล็ค จำกัด ประสบอันตรายจนถึงแก่ความตายขณะปฏิบัติงาน ต่อสำนักงานประกันสังคมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งสำนักงานประกันสังคมได้มีคำวินิจฉัยว่าการประสบอันตรายของลูกจ้างไม่เนื่องมาจากการทำงาน เพราะลูกจ้างเสพของมีนเมาหรือสิ่งเสพติดอื่นจนไม่สามารถครองสติได้ จึงไม่มีสิทธิได้รับเงินทดแทนตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗ นางสาวพรฯ จึงได้ยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการกองทุนเงินทดแทนเพื่อพิจารณากลับคำวินิจฉัยดังกล่าว

๒. คณะกรรมการกองทุนเงินทดแทนพิจารณาอุทธรณ์ของนางสาวพรฯ แล้วพบว่า มีประเด็นต้องพิจารณาว่า ลูกจ้างที่เสพสุราจนไม่สามารถครองสติได้มีสิทธิได้รับเงินทดแทนจากนายจ้างหรือไม่ หากการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยนั้นมิได้เป็นผลโดยตรงจากการเสพสุราแต่เป็นผลอันเนื่องมาจากบุคคลอื่นเป็นผู้กระทำ ซึ่งในประเด็นนี้คณะกรรมการฯ มีความเห็นแตกต่างกันเป็น ๒ แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่หนึ่ง เห็นว่า ลูกจ้างไม่มีสิทธิได้รับเงินทดแทน เนื่องจากการประสบอันตรายของลูกจ้างเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเสพของมีนเมา (ดื่มสุรา) จนไม่สามารถครองสติได้ เพราะคำว่า “จนไม่สามารถครองสติได้” ในทางกฎหมายจะต้องมีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดในปริมาณที่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด โดยมีได้ยกเว้นว่าอันตรายนั้นจะต้องเกิดจากการเมาสุราจนครองสติไม่ได้รวมอยู่ด้วย ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่อยู่ในอาการมีนเมาจะมีโอกาสที่จะทำให้เกิดอันตรายต่อตนเองและผู้อื่นได้สูง

แนวทางที่สอง เห็นว่า ลูกจ้างมีสิทธิได้รับเงินทดแทน เนื่องจากตามบทบัญญัติมาตรา ๒๒ ได้เขียนไว้ว่าการประสบอันตรายของลูกจ้างเนื่องจากการเสพสุรา จะแปลว่าการเสพสุราเป็นผลทำให้ลูกจ้างประสบอันตรายไม่ได้ เพราะถ้าการเสพสุราไม่ได้เป็นผลทำให้ลูกจ้างประสบอันตราย แต่มีเหตุจากปัจจัยอื่นมาทำให้ลูกจ้างประสบอันตราย กรณีนี้จะต้องพิจารณาจากทฤษฎีผลโดยตรงว่าการประสบอันตรายนั้นเนื่องจากการเสพสุราหรือไม่ กล่าวคือ ถ้าการประสบอันตรายของลูกจ้างเกิดขึ้นเนื่องจากการขาดสติสัมปชัญญะเพราะเหตุมีนเมาจนครองสติไม่ได้ ถือว่าการเสพสุราเป็นผลทำให้เกิดการประสบอันตรายขึ้น ดังนั้นจะไม่ได้ได้รับความคุ้มครอง แต่ในกรณีของลูกจ้างรายนี้ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงที่ชัดเจนว่าเหตุที่ลูกจ้างเสียชีวิตจากการถูกรถชนทับเป็นเพราะลูกจ้างเองเป็นผู้กระทำด้วยการขาดสติสัมปชัญญะเพราะเหตุมีนเมาจนครองสติไม่ได้หรือเพราะรถตกขยี้มาทับเสียชีวิตเอง ประกอบกับความปลอดภัยในการทำงานความรับผิดชอบเป็นของนายจ้างในฐานะเป็นผู้ดูแลโดยตรง หากนายจ้างไม่เข้มงวดให้ลูกจ้างปฏิบัติตามระเบียบของบริษัท เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงเช่นนี้ต้องถือว่าลูกจ้างประสบอันตรายเนื่องจากการทำงานให้นายจ้าง

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๑/๑๕๕๒ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักงานประกันสังคมพิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗ เป็นบทบัญญัติที่บัญญัติขึ้นเพื่อยกเว้นให้นายจ้างไม่ต้องจ่ายเงินทดแทนในการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยของลูกจ้างเพราะเหตุลูกจ้างเสพของมีนเมาหรือสิ่งเสพติดอื่นจนไม่สามารถครองสติได้ ซึ่งเหตุแห่งการยกเว้นดังกล่าว จะเห็นได้ว่าหากลูกจ้างเสพของมีนเมาหรือสิ่งเสพติดอื่นจนไม่สามารถครองสติได้และได้รับอันตรายหรือเจ็บป่วยเพราะเหตุที่ลูกจ้างไม่สามารถครองสติได้ก็ถือว่าอยู่ในข้อยกเว้นที่นายจ้างไม่ต้องจ่ายเงินทดแทนให้แก่ลูกจ้าง โดยไม่ต้องตีความในประเด็นข้อกฎหมายอีก ส่วนกรณีตามข้อเท็จจริงจะเห็นได้ว่า ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงที่ชัดเจนว่าการประสบอันตรายนั้นเป็นผลอันเนื่องมาจากตัวลูกจ้างเองหรือจากเหตุปัจจัยอื่นมากระทำให้ลูกจ้างได้รับอันตราย ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนถูกต้องตามเจตนารมณ์และการตีความประเด็นข้อกฎหมาย จึงขอหารือดังนี้

(๑) คำว่า “จนไม่สามารถครองสติได้” มีความหมายทางกฎหมายอย่างไร

(๒) ในกรณีที่ลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันเนื่องมาจากเหตุปัจจัยอื่นมากระทำให้ลูกจ้างได้รับอันตรายหรือเจ็บป่วย ซึ่งมีใช้ผลโดยตรงจากการเสพของมีนเมาหรือสิ่งเสพติดอื่นจนไม่สามารถครองสติได้ ลูกจ้างมีสิทธิได้รับเงินทดแทนหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานประกันสังคม โดยมีผู้แทนกระทรวงแรงงาน (สำนักงานปลัดกระทรวงและสำนักงานประกันสังคม) และผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข (กรมควบคุมโรค) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง คำว่า “จนไม่สามารถครองสติได้” ตามมาตรา ๒๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗ มีความหมายอย่างไร นั้น เห็นว่า คำว่า “จนไม่สามารถครองสติได้” ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๒^๑ (๑) แห่งพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗ หมายความว่า ขาดสติขาดความยั้งคิดซึ่งบุคคลนั้นเคยมีอยู่ก่อน ไม่มีการควบคุมตนเองอย่างบุคคลธรรมดา หรือไม่สามารถรู้สึกผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ได้ ซึ่งการพิจารณาว่าพฤติการณ์ใดจะถือได้ว่าเป็นกรณีที่‘ไม่สามารถครองสติได้นั้น จะต้องพิจารณาจากพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกเป็นรายการไป หากเป็นเรื่องที่สงสัยว่าไม่สามารถครองสติได้เนื่องจากการเสพของมีนเมาที่มีแอลกอฮอล์ก็อาจนำผลการตรวจวัดระดับปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดซึ่งเป็นวิธีการทางการแพทย์มาเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาได้ แต่ผลการตรวจดังกล่าวไม่อาจใช้อย่างแน่นอนว่าบุคคลนั้นสามารถครองสติได้หรือไม่ เพราะแต่ละบุคคลมีความสามารถในการครองสติหลังจากที่ได้ดื่มสุราหรือเสพของมีนเมาไปแล้วแตกต่างกัน ทั้งนี้ ได้มีตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ว่า การที่จำเลยพูดจาไม่รู้เรื่อง นำไปสถานีดารวจก็ไม่รู้เรื่อง แสดงให้เห็นว่าจำเลยเมาสุรามากจนครองสติไม่ได้^๒

^๑ มาตรา ๒๒ นายจ้างไม่ต้องจ่ายเงินทดแทนในการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยของลูกจ้างเพราะเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) ลูกจ้างเสพของมีนเมาหรือสิ่งเสพติดอื่นจนไม่สามารถครองสติได้

(๒) ลูกจ้างจงใจให้ตนประสบอันตรายหรือยอมให้ผู้อื่นทำตนประสบอันตราย

^๒ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๔๗/๒๕๒๗

ประเด็นที่สอง ในกรณีที่ลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันเนื่องมาจากเหตุปัจจัยอื่น มากระทำให้ลูกจ้างได้รับอันตรายหรือเจ็บป่วย ซึ่งมีผลโดยตรงจากการเสพของมึนเมาหรือสิ่งเสพติดอื่น จนไม่สามารถครองสติได้ ลูกจ้างมีสิทธิได้รับเงินทดแทนหรือไม่ นั้น เห็นว่า มาตรา ๒๒^๖ แห่งพระราชบัญญัติ เงินทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗ เป็นบทบัญญัติยกเว้นมิให้นายจ้างต้องจ่ายเงินทดแทนในการประสบอันตราย หรือเจ็บป่วยของลูกจ้างตามมาตรา ๑๓ ถึงมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ซึ่งการตีความบทบัญญัติ ที่เป็นข้อยกเว้นต้องตีความไปตามถ้อยคำที่บัญญัติไว้ในกฎหมายอย่างเคร่งครัดโดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ ในการคุ้มครองลูกจ้างตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย เมื่อบทบัญญัติมาตรา ๒๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติ เงินทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗ บัญญัติให้นายจ้างไม่ต้องจ่ายเงินทดแทนในการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย ของลูกจ้าง โดยใช้คำว่า “เพราะเหตุ” ลูกจ้างเสพของมึนเมาหรือสิ่งเสพติดอื่นจนไม่สามารถครองสติได้ จึงต้องตีความว่า นายจ้างจะไม่ต้องจ่ายเงินทดแทนในการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยของลูกจ้างได้ ก็ต่อเมื่อลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเพราะเหตุที่ลูกจ้างเสพของมึนเมาหรือสิ่งเสพติดจนไม่สามารถ ครองสติได้เท่านั้น ดังนั้น แม้ลูกจ้างจะเสพของมึนเมาหรือสิ่งเสพติดจนไม่สามารถครองสติได้ แต่หาก การประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยของลูกจ้างมิได้เกิดขึ้นเพราะเหตุที่ลูกจ้างเสพของมึนเมาหรือสิ่งเสพติดนั้น นายจ้างก็ยังมีหน้าที่ในการจ่ายเงินทดแทนตามพระราชบัญญัตินี้

(นายอัษฎพร จารุจินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๕๕๕

^๖โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น